

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Володимир Павліков

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Дидактика вищої школи

Галузі знань - 03 Гуманітарні науки
Спеціальність - 033 Філософія
Освітньо-наукова програма - Філософія

Галузі знань - 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 051 Економіка
Освітньо-наукова програма - Економіка

Галузі знань - 08 Право
Спеціальність - 081 Право
Освітньо-наукова програма - Право

Галузі знань - 10 Природничі науки
Спеціальність - 103 Науки про Землю
Освітньо-наукова програма - Дистанційні аерокосмічні дослідження

Галузі знань - 11 Математика та статистика
Спеціальність - 113 Прикладна математика
Освітньо-наукова програма - Прикладна математика

Галузі знань - 12 Інформаційні технології
Спеціальність - 121 Інженерія програмного забезпечення
Освітньо-наукова програма - Інженерія програмного забезпечення

Галузі знань - 12 Інформаційні технології
Спеціальність - 122 Комп'ютерні науки
Освітньо-наукова програма - Інформаційні технології

Галузі знань - 12 Інформаційні технології
Спеціальність - 123 Комп'ютерна інженерія
Освітньо-наукова програма - Комп'ютерна інженерія

Галузі знань - 12 Інформаційні технології
Спеціальність - 125 Кібербезпека
Освітньо-наукова програма - Кібербезпека

Галузі знань - 13 Механічна інженерія
Спеціальність - 132 Матеріалознавство
Освітньо-наукова програма - Матеріалознавство

Галузі знань - 13 Механічна інженерія
Спеціальність - 134 Авіаційна та ракетно-космічна
Освітньо-наукова програма - Авіаційна та ракетно-космічна техніка

Галузі знань - 14 Електрична інженерія
Спеціальність - 142 Енергетичне машинобудування
Освітньо-наукова програма - Енергетичне машинобудування

Галузі знань - 15 Автоматизація та приладобудування
Спеціальність - 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
Освітньо-наукова програма - Автоматизація, приладобудування та комп'ютерно-інтегровані технології

Галузі знань - 15 Автоматизація та приладобудування
Спеціальність - 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка
Освітньо-наукова програма - Якість та інформаційно-вимірювальні системи

Галузі знань - 17 Електроніка та телекомунікації
Спеціальність - 172 Телекомунікації та радіотехніка
Освітньо-наукова програма - Телекомунікації та радіотехніка

Галузі знань - 17 Електроніка та телекомунікації
Спеціальність - 173 Авіоніка
Освітньо-наукова програма - Системи автономної навігації та адаптивного управління літальних апаратів

Галузі знань - 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування
Освітньо-наукова програма - Публічне управління та адміністрування

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Форма навчання: денна /заочна

Харків – 2023

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Дидактика вищої школи
(назва дисципліни)

Розробник:

доц., канд. психол. н., доц. каф. 704

Інна Бідюк

«30» серпня 2023 р., – 9с.

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач відділу

аспірантури і докторантури

Володимир СЕЛЕВКО

СХВАЛЕНО:

В. о. голови наукового товариства
студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених

Семен ЖИЛА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5/ 5	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 08 Право, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 17 Електроніка та телекомунікації, 28 Публічне управління та адміністрування	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 033 Філософія, 051 Економіка, 081 Право, 103 Науки про Землю, 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення, 122 Комп’ютерні науки, 123 Комп’ютерна інженерія, 125 Кібербезпека, 132 Матеріалознавство, 134 Авіаційна та ракетно-космічна, 142 Енергетичне машинобудування, 151 Автоматизація та комп’ютерно-інтегровані технології, 152 Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка, 172 Телекомунікації та радіотехніка, 173 Авіоніка, 281 Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки: 2023/2024	
Змістовних модулів – 2			
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 150/150		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи аспірантів - 10		Лекції	
		32 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		86год.	138 год.
Рівень вищої освіти: <u>третій (освітньо-науковий)</u>	Індивідуальні завдання:		
	Вид контролю: іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – засвоєння майбутніми докторами філософії закономірностей та принципів навчання методам і технологіям підготовки у вищій школі висококваліфікованих спеціалістів.

Завдання – вивчення майбутніми докторами філософії основ дидактики, рухомих сил при навчанні психології та педагогіки вищої школи; спроможність аналізувати, оцінювати особливості основних тенденцій розвитку педагогічних теорій вищої школи; здатність до розуміння сутності та використання педагогічних технологій в закладах вищої освіти; здатність формулювати думку логічно, дискутувати, враховуючи свої власні та співрозмовника індивідуально-психологічні особливості; здатність генерувати нові ідеї навчального процесу.

Загальні компетентності:

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність генерувати нові ідеї у навчальний процес (креативність).
- Здатність застосовувати сучасні знання методів комп'ютерних наук, інформаційні технології і спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.
- Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, зокрема викладати спеціальні дисципліни в процесі підготовки фахівців за спеціальністю.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність презентувати ідеї, інноваційні розробки і результати досліджень як в науковій так і в професійній спільноті.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.
- Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.
- Здатність дотримуватись етики досліджень в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
- Здатність дотримуватись правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
- Здатність враховувати в навчальній діяльності у закладах вищої освіти принципи, методи, форми навчання та контролю.
- Здатність здійснювати та організовувати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

Результати навчання:

- Вміти використовувати методики навчання за окремими дисциплінами спеціальності.
- Вміти застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.
- Вміти відстоювати власну точку зору, застосовуючи професійні знання та навички.
- Вміти характеризувати організацію навчального та виховного процесів у закладах вищої освіти.
- Вміти реалізувати дидактичну та виховну мету заняття.
- Вміти планувати й на високому рівні проводити лекційні, лабораторні та практичні заняття.

- Вміти обґрунтовано вибирати й використовувати сучасні засоби навчання, комплекс форм і методів навчання та здійснювати аналіз і самоаналіз лекцій, лабораторних та практичних занять.
- Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми інженерії програмного забезпечення державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.
- Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері інженерії програмного забезпечення, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Характеристика педагогічного процесу та його учасників

Тема 1. Освіта як предмет системного дослідження

Сутність освіти, її місце в системі культури. Генезис і розвиток освіти. Функції освіти. Загальна модель освіти. Зміст освіти. Тенденції в освітній системі. Структура педагогічної системи. Національна педагогічна освіта в умовах тоталітаризму. Оновлення педагогічної освіти в незалежній Україні. Гуманітарно-орієнтована модель спеціаліста XXI століття.

Тема 2. Загальні засади педагогіки вищої школи

Предмет педагогіки вищої школи. Завдання педагогіки вищої школи. Логіка і методика педагогічного дослідження. Студент закладу вищої освіти як об'єкт і суб'єкт навчання і виховання в системі отримання професійної освіти.

Тема 3. Індивідуально-психологічні особливості учасників педагогічного процесу

Особистість: шляхи формування й розвитку особистості. Індивідуально-психологічні особливості викладача і студента як учасників педагогічного процесу у вищій школі.

Змістовий модуль 2. Основи дидактики вищої школи.

Тема 4. Сутність процесу навчання у вищій школі

Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Сутність і структура процесу навчання. Структура діяльності суб'єктів навчального процесу. Закономірності і принципи дидактики вищої школи.

Тема 5. Зміст освіти у вищій школі

Ступеневість вищої освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти. Навчальний план, навчальна програма і підручник у вищій школі.

Тема 6. Методи і засоби навчання у закладі вищої освіти. Форми організації навчання у вищій школі.

Особливості методів навчання у закладах вищої освіти. Засоби навчання. Лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття та особливості підготовки і проведення. Факультативи, спецкурси і спец семінари як форма організування навчання.

Тема 7. Педагогічні технології у ЗВО.

Диференційне навчання. Проблемне навчання у вищій школі. Активні методи навчання. Ігрові технології навчання. Кредитно-модульна система навчання. Особистісно-орієнтоване навчання у вищій школі.

Тема 8. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Компоненти, функції, види контролю. Методи і форми контролю успішності студентів. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Форми контролю в системі дистанційного навчання. Тести як форма контролю. Критерії оцінювання. Види оцінювання.

Тема 9. Самостійна робота студентів у ЗВО, особливості її організації та контролю.

Структура самостійної роботи. Мотиви самостійної роботи. Мета і засоби самостійної роботи. Контроль за самостійною роботою. Науково-дослідна робота студентів. Психологічні бар'єри у здійсненні самостійної роботи.

Тема 10. Професійне спілкування в системі вищої освіти.

Професійна підготовка і діяльність викладача вищої школи. Уявлення про стиль педагогічного спілкування. Стилі взаємодії викладача вищої школи зі студентами.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма						заочна форма			
	усього	у тому числі					у тому числі			
		л	п	лаб	інд	с.р.	всього	л	пр	С.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Характеристика педагогічного процесу та його учасників										
Тема 1. Освіта як предмет системного дослідження	12	2	2			8	14	0	0	14
Тема 2. Загальні засади педагогіки вищої школи.	14	4	2			8	15	2	0	13
Тема 3. Індивідуально-психологічні особливості учасників педагогічного процесу	14	2	3			8	13	0	0	13
Модульний контроль			1							
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8			24	42	2	0	40
Змістовий модуль 2. Основи дидактики вищої школи.										
Тема 4. Сутність процесу навчання у вищій школі	16	4	4			8	14	0	0	14
Тема 5. Зміст освіти у вищій школі	12	2	2			8	14	0	0	14
Тема 6. Методи і засоби навчання у закладі вищої освіти. Форми організації навчання у вищій школі.	18	4	4			10	18	2	2	14
Тема 7. Педагогічні технології у ЗВО.	18	4	4			10	18	2	2	14
Тема 8. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.	16	4	4			8	16	2	0	14
Тема 9. Самостійна робота студентів у ЗВО, особливості її організації та контролю.	14	2	2			10	14	0	0	14
Тема 10. Професійне спілкування у ЗВО.	16	4	3			8	14	0	0	14
Модульний контроль			1							
Разом за змістовим модулем 2	110	24	24			62	108	6	4	98
Усього годин	150	32	32			86	150	8	4	138

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денної форми	Кількість годин заочної форми
1	Освіта як предмет системного дослідження	2	0
2	Загальні засади педагогіки вищої школи.	2	0
3	Індивідуально-психологічні особливості учасників педагогічного процесу	4	0
4	Сутність процесу навчання у вищій школі	4	0

5	Зміст освіти у вищій школі	2	0
6	Методи і засоби навчання у закладах вищої освіти. Форми організації навчання у вищій школі.	4	2
7	Педагогічні технології у ЗВО.	4	2
8	Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.	4	0
9	Самостійна робота студентів у ЗВО, особливості її організації та контролю.	2	0
10	Професійне спілкування у ЗВО.	4	0
	Разом	32	4

6. Теми практичних занять

Не передбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денної форми	Кількість годин заочної форми
1	Освіта як предмет системного дослідження	8	14
2	Загальні засади педагогіки вищої школи.	8	13
3	Індивідуально-психологічні особливості учасників педагогічного процесу	8	13
4	Сутність процесу навчання у вищій школі	8	14
5	Зміст освіти у вищій школі	8	14
6	Методи і засоби навчання у вищому навчальному закладі. Форми організації навчання у вищій школі.	10	14
7	Педагогічні технології у ЗВО.	10	14
8	Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.	8	14
9	Самостійна робота студентів у ЗВО, особливості її організації та контролю.	10	14
10	Професійне спілкування у ЗВО.	8	14
	Разом	86	138

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Програмою передбачено наступні методи навчання:

Лекції, спрямовані на поглиблення теоретичних уявлень про особливості розвитку педагогічної думки з найдавніших часів до сучасності, розвиток дидактики вищої школи як науки, форми, методи, принципи навчання та виховання у вищій школі;

Семінарське (практичне) заняття – дозволяє розвивати вміння аспірантів висловлювати свою думку, описувати та характеризувати теорії та підходи; розкривати особливості використання методів, форм, засобів навчання у закладах вищої освіти.

Самостійна робота – передбачає підготовку аспірантів до лекцій та семінарських занять (протягом семестру або під час сесії), виконання модульних (поточних та контрольних) робіт.

11. Методи контролю

Поточний контроль передбачає оцінювання підготовки аспірантів до кожного семінарського заняття, активності – участь в обговоренні питань, які винесено на заняття.

Результати, отримані при поточному контролі, позначаються на визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни.

Модульний контроль (модульна контрольна робота) проводиться після завершення вивчення відповідної частини навчального курсу у відповідності до запропонованих запитань.

Модульна контрольна робота складається з питань, що відповідають лекційним темам та темам, що виносяться на самостійне вивчення аспірантами.

Семестровий підсумковий контроль - проводиться у формі іспиту. Іспит проводиться в усній формі та передбачає відповідь аспіранта на два теоретичних запитання та одне практичне завдання.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують аспіранти

12.1. Розподіл балів, які отримують аспіранти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	3	0...3
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	3	0...12
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	7	0...7
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	7	0...28
Модульний контроль	0...30	1	0...30
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови аспіранта від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту аспірант має можливість отримати максимум 100 балів.

Питання для іспиту, наприклад:

1. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти.
2. Навчальний план, навчальна програма і підручник у вищій школі.
3. Особливості методів навчання у закладах вищої освіти. Засоби навчання.

Максимальна кількість балів за перше – 40 балів, за друге запитання - 30 балів, за третє запитання – 30 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- методи, принципи, задачі дидактики вищої школи;
- форми організації навчального процесу їх ефективність тощо.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- самостійно аналізувати та критично опрацьовувати особливості проведення тієї чи іншої форми організації навчального процесу;

- мати уявлення та аналізувати педагогічні технології, їх позитивні та негативні особливості використання тощо.

12.3 Критерії оцінювання роботи аспіранта протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі роботи та домашні завдання.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум інформації, виконати усі завдання. Показати вміння ставити запитання стосовно теми обговорення. Приймати активну участь в обговоренні теми доповідей, вміти ґрунтовно висловлювати свою точку зору. Розуміти принципи, характеристики, особливості педагогічного процесу.

Відмінно (90 - 100). Повно знати основний та додатковий матеріал. Знати усі теми. Досконально знати усі особливості, методи, форми організації педагогічного процесу, нормативну базу вищої освіти. Безпомилково виконувати всі роботи в обумовлений викладачем строк.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Научитель О.Д Психология та педагогіка вищої школи: методологічні і прикладні аспекти // Научитель О.Д., Бідюк І.А., Гулий Ю.І. - http://library.khai.edu/library/fulltexts/Knigi/Nauchitel_Psihologiya.pdf

14. Рекомендована література

Базова:

2. Нагаєв, В. М. Методика викладення у вищій школі. Навчальний посібник / В. М. Нагаєв /. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232с

Додаткова:

3. Фіцула, М.М. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник / М.М. Фіцула /– Київ: «Академвидав», 2014. – 456с
4. Вітвицька, С. С. Основи педагогіки вищої школи : метод. посіб. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
5. Кузьмінський, А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник: гриф МОН України /А.І. Кузьмінський/ К. – Знання. – 2005. – 486с
6. Педагогіка вищої школи: навч.посібник: гриф МОН України /З. Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова, О.І. Бартенєва та інші/ за ред. З.Н. Курлянд - К. – Знання. – 2005. – 399с

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Університету http://library.khai.edu/library/page_lib.php
2. Електронна адреса бібліотеки кафедри психології khai.psyho@gmail.com